

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobce: **D. V. T.**, zast. JUDr. Hanou Tetemondovou, advokátkou, se sídlem v Kadani, Mírové nám. č. p. 73, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, Praha 7, Nad Štolou 3, pošt. schránka 21/OAM, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 19. 11. 2003, č. j. 15 Az 255/2003 – 15,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e o d m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Krajský soud v Ústí nad Labem rozsudkem č. j. 15 Az 255/2003 – 15 ze dne 19. 11. 2003 zamítl žalobu, již se žalobce domáhal přezkoumání rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 11. 2002, č. j. OAM-3117/CU-02-P17-2001, jeho zrušení a vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení. Označeným rozhodnutím žalovaného nebyl žalobci udělen azyl z důvodu nesplnění podmínek uvedených v § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), ve znění zákona č. 2/2002 Sb. Současně bylo rozhodnuto, že se na cizince nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Krajský soud v Ústí nad Labem po přezkoumání věci dospěl k témuž závěru jako žalovaný správní orgán, že u žalobce nejsou dány důvody pro udělení azylu jak z hledisek vyplývajících z § 12 zákona o azylu, tak i z hlediska ustanovení § 13 téhož zákona (žalobce není rodinným příslušníkem azylanta, jemuž byl azyl udělen), ani ve smyslu § 14 téhož zákona (udělení azylu z tzv. humanitárních důvodů). Nezjistil rovněž existenci překážek vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu.

Proti tomuto rozsudku podal stěžovatel dne 13. 9. 2004 kasační stížnost podle § 103 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), dovolávaje se důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. d) citovaného zákona, když Krajskému soudu v Ústí nad Labem vytýkal, že o jeho žalobě rozhodl bez nařízení jednání, aniž by k takovému postupu byly splněny zákonné podmínky. Zdůrazňoval, že zejména v řízení azylovém byla jeho osobní účast při jednání za přítomnosti soudního tlumočnicka velice důležitá,

avšak navzdory tomu soudní řízení proběhlo bez jediného ústního jednání. Soud postupoval podle § 51 odst. 1 s. ř. s., když vycházel z předpokladu, že účastníci ve lhůtě soudem stanovené nevyjádřili svůj nesouhlas s takovým postupem. Zatímco však u žalovaného bylo z obsahu doručky nesporné, že mu příslušné poučení podle § 51 s. ř. s. bylo doručeno, u žalobce je tomu naopak, neboť zásilka obsahující toto poučení a výzvu vyjádřit se k záměru soudu rozhodnout věc bez jednání, určená žalobci, se soudu vrátila nedoručená a žalobce se o jejím významu nikdy nedozvěděl. Pošta písemnost vrátila jako nedoručený dopis ve lhůtě tří dnů od pokusu písemnost žalobci doručit, ve skutečnosti se však s ohledem na význam poučení mělo jednat o písemnost, která měla být doručena do vlastních rukou stěžovatele. V takovém případě platí subsidiárně ustanovení § 46 občanského soudního řádu, které však bylo porušeno v několika směrech, neboť nebylo prokázáno, zda a jakým způsobem byl žalobce vyzván, aby si zásilku na poště vyzvedl, a úložná doba měla činit z důvodu výše uvedeného nejméně 10 dnů a nikoliv necelé 3 dny (§ 46 odst. 4 o. s. ř.). Pokud nebyl žalobce zastížen, mělo být ověřeno a zjištěno, zda se v místě doručení zdržuje ve smyslu ustanovení § 46 odst. 1 o. s. ř. a vyšlo by tak najevo, že nikoliv, protože v té době byl na návštěvě u svých přátel v P. Znamená to, že poslední den úložní lhůty nemohl být pokládán za den doručení písemnosti žalobci, neboť se v místě doručování nezdržoval. Jde o závažné porušení právního předpisu. Obdobná situace se opakovala i při doručení rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem stěžovateli, kdy zmíněné ustanovení o doručování písemností bylo porušeno ještě výrazněji. Rozsudek byl žalobci z Ú. n. L. odeslán dne 27. 1. 2004 a úložná lhůta na poště J. je vyznačena dokonce hned dnem následujícím, t. j. 28. 1. 2004, i když se nepochybně mělo jednat nejméně o lhůtu 10denní a skutečnost, zda, a jak byl žalobce vyzván k převzetí písemnosti, nelze přezkoumat vůbec. Žalobce se však ani v těchto dnech na své adrese nezdržoval, neboť z důvodu onemocnění a nutnosti ošetřování byl od 20. 1. 2004 do poloviny února 2004 u svých příbuzných sice též v J., avšak na č. p. 1551. Tato skutečnost však ani nyní nebyla poštou zkoumána, protože kdokoliv ze sousedů žalobce by ji doručovatelce sdělil. O existenci napadeného rozsudku se tak žalobce dozvěděl až při své návštěvě na Okresním ředitelství Policie ČR, Oddělení cizinecké policie v Chomutově, a teprve poté si u Krajského soudu v Ústí nad Labem dne 1. 9. 2004 zmíněný rozsudek vyzvedl. Vyslovuje přesvědčení, že doložka právní moci, vyznačená na tomto rozsudku na den 9. 2. 2004, je neplatná, a že lhůta k podání této kasační stížnosti začala plynout až od 1. 9. 2004. Navrhuje, aby Nejvyšší správní soud zrušil z uvedeného důvodu rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud musel kasační stížnost pro opožděnost odmítnout.

Podle ustanovení § 106 odst. 2 s. ř. s. musí být kasační stížnost podána do dvou týdnů po doručení rozhodnutí, přičemž zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Ze spisu vyplývá, že napadený rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 19. 11. 2003 byl stěžovateli zaslán na adresu jím uvedenou (k pobytu na této adrese vyslovil správní orgán ve správním řízení souhlas), t. j. na adresu J., S. s. 1549. Podle záznamu pošty na dodejce obálky, v níž byla písemnost doručována, nebyl stěžovatel při pokusu o její doručení dne 28. 1. 2004 zastížen a zásilka byla proto uložena na poště téhož dne, t. j. 28. 1. 2004 s vyznačením, že si adresát zásilku může na poště vyzvednout. Po uplynutí lhůty k uložení, která skončila dne 12. 2. 2004, během níž si stěžovatel zásilku nevyzvedl, byla tato vrácena Krajskému soudu v Ústí nad Labem jako nedoručená dne 16. 2. 2004.

Vzhledem k tomu, že soudní řád správní neobsahuje komplexní úpravu doručování, je na posuzovaný případ třeba využít odkazu na přiměřené použití občanského soudního řádu

podle § 64 s. ř. s., jak na to ostatně správně již poukázala v kasační stížnosti právní zástupkyně stěžovatele. Podle § 46 odst. 4 občanského soudního řádu, ve znění platném v době doručování napadeného rozsudku stěžovateli, pak platí, že nebyl-li adresát písemnosti, která má být doručena do vlastních rukou (a tou je nepochybně rozsudek soudu), zastižena, ačkoliv se v místě doručení zdržuje, písemnost se uloží a adresát se vhodným způsobem vyzve, aby si písemnost vyzvedl. Nevyzvedne-li si adresát zásilku do 10ti dnů od uložení, považuje se poslední den této lhůty za den doručení, i když se adresát o uložení nedozvěděl.

Se stěžovatelem je nutno souhlasit v tom, že zákonná konstrukce náhradního doručení je založena obecně na předpokladu, že adresát se v době doručení, t. j. určitého dne, skutečně zdržuje v místě doručení a je-li tento předpoklad splněn, pak jde adresátu plně k tíži, že si zásilku nevyzvedl. Řízení azylové má však svá specifika, takže adresu, na niž bylo stěžovateli doručováno, a která byla místem jeho pobytu v průběhu azylového řízení, je nutno považovat za místo, kde se v době doručování zdržoval i přesto, že stěžovatel v kasační stížnosti uvádí, že od 20. 1. 2004 do poloviny února 2004 (kam spadá i datum pokusu o doručení rozsudku stěžovateli) pobýval z důvodu svého onemocnění u svých příbuzných sice v téže městě, t. j. v J., ovšem na č. p. 1551 a nikoliv na č. p. 1549 (jedná se zřejmě o sousední dům). Tato skutečnost podle názoru Nejvyššího správního soudu účinky náhradního doručení nevylučuje, jak stěžovatel tvrdí. Jak již bylo předesláno, je v daném případě nutno vycházet z určitých specifik řízení o udělení azylu, která se projevují především ve zvýšené snaze o rychlost a efektivnost (např. § 56 odst. 2 s. ř. s.), přičemž důvodem těchto zvláštností je pochopitelná snaha o účinnou a okamžitou ochranu cizinců, kteří důvodně tvrdí, že jsou pronásledováni za uplatňování svých základních práv a svobod ve smyslu čl. 43 Listiny základních práv a svobod, blíže provedeného v ustanovení § 12 zákona o azylu. Aby však mohly být tyto procesní principy reálně naplněny, je nezbytná náležitá součinnost žadatele o azyl. Proto také zákon o azylu stanoví povinnost hlášení místa pobytu žadatele o azyl (§ 77 a násl. zákona o azylu), a to tak, aby byla zajištěna vzájemná komunikace mezi touto osobou a příslušným státním orgánem. Argumentace stěžovatele, který se domnívá, že účinky doručení rozsudku nemohly nastat, když se krajskému soudu nepodařilo mu tento rozsudek doručit proto, že neoznámil, byť přechodnou změnu své adresy, jak sám udává, a to ani krajskému soudu ani žalovanému (podle jehož evidence pohybu uložené ve správním spise se stěžovatel stále nacházel na adrese, na niž mu bylo doručováno), je proto v přímém rozporu se zmíněnými zvláštnostmi azylového řízení, a již z tohoto důvodu ji nemůže Nejvyšší správní soud přisvědčit. Pro reálné naplnění základního práva žadatele o azyl, které garantuje mj. právo každého, aby jeho věc byla projednána bez zbytečných průtahů, je nezbytná nejen efektivní činnost soudu, ale i plnění požadavků ze strany účastníků řízení, kteří rychlosti a efektivnosti soudního řízení mají napomáhat. Rovněž v tomto kontextu tak Nejvyšší správní soud spatřuje povinnost stěžovatele řádně ohlásit místo svého pobytu, což v daném případě splněno nebylo. Bylo povinností stěžovatele, pokud se nacházel v azylovém (správním) řízení, a posléze v přezkumném řízení soudním, a mohl tudíž očekávat doručení zásilek od soudu, aby změnu, byť jen přechodného pobytu, soudu či žalovanému ohlásil, nebo aby alespoň příslušný poštovní úřad o této změně vyrozuměl. Pokud tak neučinil, Krajský soud v Ústí nad Labem postupoval v souladu s uvedeným ustanovením soudního řádu správního a občanského soudního řádu, pokud vyznačil na rozsudku, že tento nabyl právní moci dne 9. 2. 2004. Zásilka byla totiž na poště uložena dne 28. 1. 2004, desátým dnem od jejího uložení byla sobota dne 7. 2. 2004. V souladu s ustanovením § 42 odst. 4 s. ř. s. se tak konec uvedené lhůty posunul na nejbližší příští pracovní den, jímž je pondělí dne 9. 2. 2004.

Tento den se tak pokládá za den doručení rozsudku stěžovateli, od něhož je třeba odvozovat běh lhůty k podání kasační stížnosti podle ustanovení § 106 odst. 2 s. ř. s. Podle tohoto ustanovení lze kasační stížnost podat do dvou týdnů ode dne doručení napadeného rozhodnutí. Podle poslední věty tohoto odstavce nelze zmeškání zmíněné lhůty prominout. Podle § 40 odst. 2 s. ř. s. lhůta určená podle týdnů končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil její počátek. Podle čtvrtého odstavce téhož ustanovení je lhůta zachována, bylo-li podání v poslední den lhůty předáno soudu nebo jemu zasláno prostřednictvím držitele poštovní licence, popř. zvláštní poštovní licence, a nebo předáno orgánu, který má povinnost je doručit. Dnem určujícím počátek lhůty počítané podle týdnů byl den, kdy nastala fikce doručení ve smyslu již zmíněného § 46 odst. 4 o. s. ř., tedy pondělí dne 9. 2. 2004. Uvedená lhůta skončila v pondělí dne 23. 2. 2004, neboť tento den se svým označením - pondělí - shoduje s označením dne určujícího počátek lhůty. Kasační stížnost podaná stěžovatelem až dne 13. 9. 2004, jak vyplývá z otisku razítka pošty Chomutov I. na obálce, v níž byla kasační stížnost doručována, byla však podána až dne 13. 9. 2004, a tudíž zjevně opožděně. Tuto opožděnost nelze s ohledem na výše uvedené prominout.

Protože lhůta pro podání předmětné kasační stížnosti byla zmeškána, nezbylo Nejvyššímu správnímu soudu než předmětnou kasační stížnost jako opožděnou podle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. odmítnout.

Stěžovatel rovněž požádal o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti. Za situace, kdy byla kasační stížnost odmítnuta pro opožděnost, se Nejvyšší správní soud tímto návrhem již zabývat nemohl a také se jím nezabýval.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, jestliže byla kasační stížnost odmítnuta.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. července 2005

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu